

Paul Brodersens prædiken store bededag

Taler

Paul Brodersen
Præst

Dato

1. maj 1942

Omstændigheder**Prædikentekst:**

Lukasevangeliet kapitel 13, vers 1-9.

- 1 Lignelsen om det ufrugtbare figentræ fører en tale for os, som vi netop nu trænger til at høre. Den er en ret bods- og bededagstekst for os i denne tid.

Billedet, der bruges i lignelsen, er i sig selv tydeligt nok. Det er taget fra naturen.

- 5 I et hjørne af vingaarden er der plantet et figentræ, der er beskyttet af de omgivende mure, og som faar sin næring fra den jord, der er blevet beredt for det. To aar i træk kommer vingaardens ejer for at efter den frugt, han ventede skulde komme paa træet, og to aar i træk bliver han skuffet. Det tredje aar var det slut med hans taalmodighed. "Dette træ er mislykket", tænkte han, "det optager pladsen til ingen nytte". Derfor lød hans dom: "Hug det om".
10 Gartneren beder for træet, om det ikke nok maa staa endnu et aar. Han vil grave rundt om det og gøre jorden for at give det endnu en chance. Og lignelsen ender da med et stort "maaske" - "maaske vil det saa bære frugt". Dette er haabet for figentræet. Men reversen af dette haabets "maaske" er et truende "hvis ikke" -
15 "hvis ikke, da hug det om".

Med dette billede har Jesus skildret forholdet mellem Gud og hans egne landsmænd. Israel var som et figentræ, der med stor omhu var blevet plantet i Guds vingaard. Intet andet folk var saadan blevet rodfæstet i Guds sandhed.

- 20 Ingen andre havde Gud været saa nær og givet saa meget. Han havde værnet om dette folk og plejet det. Han havde givet det ledere og profeter, der kunde advare det mod det onde og føre det ad Guds veje. Men hvor var de frugter, der skulde udspringe af al denne Guds godhed imod dem? Hvad var der praktisk kommet ud af det? Saa godt som ingenting. De bragte ofre, som ingen betydning havde
25 for Gud, og drev en udvortes Gudsdyrkelse, mens de væsentlige ting manglede. Derfor lyder Guds dom over dette folk: "Hug det om – det optager pladsen til

ingen nytte”.

30 Da Jesus fortalte denne lignelse, var træet endnu skaanet. Men Jesu sind er opfyldt af en dyb følelse af, at den endelige krise nærmer sig. Tiden for den sidste advarsel og den sidste chance er ved at løbe ud. Vi véd fra historien, at træet snart efter *blev* hugget om. Jerusalem faldt i aaret 70. Da evangelisten nedskrev denne lignelse, var dette rimeligvis allerede en fuldbyrdet
35 kendsgerning.

Det er ikke jøderne, men os selv og vort folk, vi nu skal tænke paa. Denne lignelse om figentræet har sin aktualitet for os idag. Vi tænker meget paa fremtiden for vort folk og ønsker, at vi maa bestaa som et selvstændigt folk. Vi er
40 nok klare over, at der er vanskeligheder og farer for os. Men denne lignelse vil bringe os til at besinde os paa det afgørende i vor situation. Det afgørende er ikke, hvad der kan komme for os fra den ene eller anden side i verden, men *hvad Gud mener om os*. Det kommer an paa, om *Han* vil, at vi skal bestaa og have en fremtid som folk. Vi har intet andet virkeligt haab for fremtiden end det, at Gud
45 vil bevare os. Men vil han det?

Vi taler ofte, som om det var en klar og sikker sag, at Gud vil bevare os. Vi synger med fortrøstning om den Gud foroven, der raader for Danmarks sag. Det maa dog standse os noget at betænke, at ganske med det samme tænkte
50 jøderne paa Jesu tid. Og det var for dem, han fortalte lignelsen og det ufrugtbare figentræ. Hvad om Gud tænkte om os, som denne lignelse giver udtryk for.

Tænk paa, hvad der er blevet givet os danske. Vi har længe haft fredstid og gode kaar. Vi har længe haft fredstid og gode kaar. Vi har haft oplysning, en
55 tusindaarig kirke og mage aandens mænd, der har talt til det danske folks sjæl. Hvad frugt bærer alt dette i vort liv idag? Er sandheden ikke den, at vi gennem de gode kaar er blevet et materialistisk folk, der først og fremmest vil have det godt og ikke gerne vil sætte livet ind for noget? Der kom et dybt alvorligt varsko til os for et par år siden. Hvordan har det virket hos os? Er vi virkelig gaaet i os
60 selv? Har vi virkelig set, hvad der er synden i vort liv? Er vi vaagnet op til at spørge om, hvad der er Guds vilje med os? Vi er bange for, hvordan det skal gaa med vore materielle værdier. Men kender vi angsten for, at Gud skal forkaste os, fordi vi er som det træ, der ikke bærer frugt, han ser efter?

65 Gud har en tanke med os og vort liv. Vi skal opfylde hans bestemmelse med os

og tjene hans vilje. Han har ikke givet os alt det gode, vi har faaet, blot for, at vi skal hygge os selv med det og gøre os gode dage dermed, men for at vi skal bruge det i hans tjeneste. Gør vi ikke det, da *forspilder vi retten til vort liv*. Lad os ikke
70 lulle os ind i forfængelige tanker om, at vi er et gammelt kulturfolk, der i kraft deraf maa have ret til at bestaa som selvstændigt folk. Over for den mentalitet, der præger saa mange ting herhjemme, maa man med bæven tænke: "Gud bedre det med denne højt priste danske kultur". Og naar vi oplever den ene
75 svindelhistorie efter den anden og ser paa den løshed, der griber om sig i de ægteskabelige og kønslige forhold, saa har vi grund til med forfærdelse at tænke paa, hvordan det er med den moralske substans i dette land. Eller naar vi ind i en tid, hvor vi er besat af en fremmed magt, og hvor det mere end nogensinde gælder om det indre sammenhold, møder det, at varerne forsvinder fra det danske marked, naar der sættes maximalpriser paa dem, fordi man ikke vil
80 betjene sine landsmænd, naar man ikke kan faa stor nok profit paa det, saa er der grund til at føle dyb uro over, hvad der skal blive af os.

De fleste danske kan ikke lide at høre dette. De vil hellere høre de søde toner om vor fortræffelige danske karakter og vort høje aandelige og kulturelle stade. Men
85 vi maa vaagne op til erkendelsen af sandheden om os selv. Af dem, hvem meget er givet – og der *er* givet os danske meget – har Gud ret til at vente meget.

Figentræet fik en frist, men lignelsen siger os, at Guds taalmodighed har en ende. Vi véd ikke, hvor lang tid, der endnu er givet os, før fristen er løbet ud for
90 os. Gud har været ubegribelig langmodig med det danske folk. Til trods for, hvad der er sket i vort land, har vi stadig taaleligere kaar, end de har det de fleste andre steder. Vil vi lade historien om figentræet sige os, hvad dette betyder? Det betyder ikke, at *vi* skal forkæles, men at Gud giver os en frist til, at vi kan omvende os. Hvordan bruger vi den? Endnu er det ikke gaaet meget dybt. Det
95 mærkes endnu ikke ret meget, at det danske folk vil gøre alvor af at gøre bod for sine synder og vende sig til Gud for at spørge efter hans vilje og søge hans kraft til et nyt liv. Vi maa bede om, at det maa komme til at ske, og selv gøre vort dertil.

100 Vi, der hører til den kristne menighed i vort folk, har et stort ansvar for, hvordan det staar til i landet. Lignelsen om figentræet maa ikke blot tale til os om folket, men ogsaa i høj grad om kirken, menigheden. Hvad mener mon Gud om den kristne menighed i Danmark? Hvordan bærer *vi* den frugt, han maa vente, at de, der tror paa ham, og som har faaet alle hans gaver betroet, skal bære? Hvad

virker vor kristendom dér, hvor vi færdes? Hvad giver den til vore omgivelser?

Naar vi skal tænke paa den frugt, som Gud maa vente af det, han ved evangeliet har givet os, maa vi først og fremmest tænke paa, at vi virkelig omvender os i
110 sind og liv til Kristus og hans vilje og viser vor kristendom i praktisk handlen. Naar kristendommen virker saa lidt ind i folkets liv, kommer det af, at kristnes liv og handlen saa lidt svarer til den tro, vi bekender, og de ord, vi bruger. Der maa først og fremmest komme mere realitet i vor syndserkendelse. Vi maa redeligt lade alt det i vort sind og vor handlemaade, som er i strid med den
115 ærlighed, renhed og kærlighed, som Kristus vil afsløre som den synd, det er, og da være villige til at bryde med det og lade os forandre af Gud. Vor syndserkendelse er ingenting værd, hvis vi ikke er villige til at lade Gud forandre os dér, hvor vi kan se, at vort sind og vor handlemaade er i strid med hans væsen og vilje. Syndserkendelsen er ikke blot at være ked af det, men at vise “den
120 bedrøvelse, der fører til omvendelse”. Vor kristendom gør os for lidt anderledes og faar os for til at *handle* anderledes.

Hvor maa Gud være taalmodig, naar han skal høre paa alle de ord, der tales af kristne, og se paa, hvor lidt de omsættes i livet. Vi maa som kristne for alvor gaa
125 ind under det gamle bibelske bodsk, der ganske enkelt lyder: “Fat et nyt sind og vend om”. Dette er ikke blot noget for de andre, men hver af os maa lade Gud vise os personligt, hvad det skal betyde for os selv. “Dersom du ikke omvender dig, vil jeg komme over dig og flytte din lysestage fra dens sted”. Det er Herrens ord til menighederne af i dag. Kirken i den gamle kristenhed maa
130 blive virkelig kristen – eller den vil blive trængt til side. Og det maa begynde i de enkelte kristnes liv ved, at vi hver især bliver helt ærlige over for Gud og giver vort liv helt ind under hans vilje for at lade det blive rensat og forvandlet og ført af ham.

135 Gud venter ogsaa den frugt af det, han har givet os i Kristus, at vi giver det videre til andre. Han kan ikke finde sig i, at kristne blot vil tage hans gaver til sig og nyde dem selv uden vidnesbyrd og personlig omsorg at række Guds gaver til dem, der er uden for den troende menighed. Der gaar dom over det kristenliv, der kun tænker paa selv at faa, men som ikke hjælper og tjener andre med Guds
140 gaver.

Det figentræ, Jesus taler om, stod i haven og tog til sig af det, som jord og luft og sol gav det, men det levede kun for sig selv. Der groede ikke noget af det til liv og

145 næring for andre. Det sugede til sig, men gav ikke noget fra sig. Det træ var
under Guds dom. Det er billedet paa det selviske liv i alle dets former. Det er
billedet af det selviske forretningsliv, der bare tænker paa at lave penge og selv
vokse sig stort, men glemmer de hensyn og forpligtelser, som det har over for
150 blot tænker paa selv at have det godt og blive stort og stærkt, men glemmer, at
det har et kald og en opgave i verden til gavn ogsaa for andre. Men frem for alt
er det billedet paa den aandeligt nydende og selvkredsende kristne – og kristne
menighed – der ikke gennem sit vidnesbyrd og liv hjælper andre og skaber liv
omkring sig.

155 Er dette ikke billedet af dig og dit liv som kristen? Da misforstaa ikke Guds
langmodighed med dig, men se, at din ufrugtbarhed er synd. Tro at Gud kan
gøre ogsaa dit liv til et frugtbart liv til hjælp og vidnesbyrd for andre. Det er kun
vantro og uvillighed hos dig selv, der hindrer det.

160 Lukas har sat denne lignelse om det ufrugtbare figentræ sammen med nogle
stærke ord af Jesus om, at *hvis vi ikke omvender os, skal vi alle omkomme*. Det er,
hvad denne tid bør sige til os. Lukas beretter at de kom og fortalte Jesus om en
af de grusomme voldsgerninger, der var sket i deres tid. Pilatus havde paa selve
165 templets hellige grund hugget nogle Galilæere ned, mens de var i færd med at
ofre. De har formodentlig ventet, at Jesus skulde udtale sig fordømmende om
denne bloddaad. Men han vender det hele en anden vej. Han vil sige dem, at al
den slags ting hænger sammen med, at mennesker lever uden Gud er deres egne
herrer. Dette gjaldt Pilatus, og de Galilæere, der blev hugget ned, havde
170 formodentlig forsøgt oprør egenmægtigt uden at lade sig raade og lede af Gud.

Og i dette egenmægtige selvstyre vil vi alle gaa til grunde, vil Jesus sige os. Derfor
maa alt, hvad vi nu oplever af syndens og Gudløshedens frugter i verden, sige
den ene ting til os, at vi skal omvende os – give vort liv til Gud, lade ham tage os
175 helt i sin gode magt og lede os efter sin vilje – og saa i tro og lydighed bære den
frugt, hans aand kan og vil skabe gennem vort liv. Dette er det ene over alt
andet, som denne tids begivenheder skal sige os.

Hører vi det? Og vil vi gaa ind under det for at gøre alvor af det i vort eget liv?

180

Kilde

Paul Brodersen: Lys i natten. Prædikener fra 1940-43. J. Frimodts Forlag, København. 1943

Kildetype

Dokumentation i bogværk

185

Tags

Anden tekstrække, Danmarks besættelse 1940-1945, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Store bededag

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/paul-brodersens-praediken-store-bededag>

190

195

200

205

210

215

220